

Minister van Financiën
Vice-minister-president
Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
I mr. H.B. Kramer
T (070) 3424344
F (070) 3424411
E h.kramer@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 17 november 2009

BETREFT Oprichting ABN AMRO Group N.V.

Zeer geachte heer Bos,

In uw brief van 29 oktober 2009 verzoekt u om overleg op grond van de artikelen 34 en 96 van de Comptabiliteitswet 2001 over het oprichten van een privaatrechtelijke rechtspersoon, namelijk de ABN AMRO Group N.V. Dit wordt een moederverenootschap waarin zowel Fortis Bank Nederland als het Nederlandse gedeelte van ABN AMRO zal worden ondergebracht.

Onze reactie gaat in eerste instantie over de controletaak en controlebevoegdheden van de Algemene Rekenkamer bij ABN AMRO Group N.V.

We stuiten op een aantal beperkingen in onze bevoegdheden bij toezichthouders in de financiële sector en bij (middellijke) deelnemingen, die we ook ten principale aan de orde willen stellen. We hebben er begrip voor dat het, gezien het spoedeisend karakter van de oprichting van ABN AMRO Group N.V., niet mogelijk zal zijn onze taken en bevoegdheden tijdig via wetgeving te regelen. Wij zijn daarom bereid om als tijdelijke oplossing te accepteren dat u onze taken en bevoegdheden bij ABN AMRO Group N.V. regelt bij overeenkomst, in de veronderstelling dat een en ander bij de aanstaande herziening van de Comptabiliteitswet 2001 formeel wordt geregeld.

1 Bevoegdheden bij moederverenootschap ABN AMRO Group N.V.

Op grond van artikel 91, lid 1a van de Comptabiliteitswet 2001 heeft de Algemene Rekenkamer bevoegdheden bij naamloze en besloten vennootschappen waarvan de Staat het gehele of nagenoeg gehele geplaatste aandelenkapitaal houdt.

Uit de door u ontvangen stukken maken wij op dat in eerste instantie is voorzien in een 100% aandeelhouderschap van de Staat in ABN AMRO Group N.V., maar dat de mogelijkheid wordt opengehouden dat ook private partijen een klein deel van de aandelen in de moedervenootschap verwerven¹. In dat laatste geval gaat het hoogstwaarschijnlijk om enkele procenten en is naar onze opvatting nog steeds sprake van *nagenoeg* geheel staatsbezit van het aandelenkapitaal².

Wij concluderen op grond van het bovenstaande dat de Algemene Rekenkamer de taak en bevoegdheid krijgt om onderzoek ter plaatse te kunnen verrichten bij de moedervenootschap ABN AMRO Group N.V. op grond van art. 91, lid 1a van de Comptabiliteitswet 2001.

2 Bijzondere omstandigheid: kredietcrisis

De kredietcrisis brengt nationale overheden ertoe om omvangrijke staatssteun en kredietfaciliteiten te verlenen. Dit brengt bijzondere verantwoordelijkheden en risico's met zich mee ten aanzien van publieke middelen, waarop controle door nationale rekenkamers wenselijk is.

In verschillende landen is daarom besloten de taak en bevoegdheden van rekenkamers parallel te laten lopen met de door overheden genomen maatregelen. Zo heeft in Duitsland het Bundesrechnungshof de taak en bevoegdheden gekregen om onderzoek te doen bij financiële instellingen die staatssteun ontvangen als gevolg van de kredietcrisis. Dit is meteen in oktober 2008 geregeld in het kader van de totstandkoming van de *Finanzmarktstabilisierungsgesetz* en de *Verordnung zur Durchführung des Finanzmarktstabilisierungsfondsgesetz*. In de Verenigde Staten heeft het Government Accountability Office eveneens vanaf het begin van het uitbreken van de kredietcrisis de taak/bevoegdheid om in het kader van het *Troubled Asset Relief Program* bij de begunstigden van staatssteun onderzoeken in te stellen.

¹ Het betreft de private partijen die op dit moment 2,2% van de aandelen in Fortis Bank Nederland Holding in bezit hebben (onder de naam 'Fortis Preferred Investments'). De oprichtingsakte van de nieuwe vennootschap laat de mogelijkheid open dat deze belangen worden overgeheveld naar de moedervenootschap ABN AMRO Group N.V.

² Over de uitleg van 'nagenoeg geheel' met betrekking tot staatsdeelnemingen hebben wij eerder gecorrigeerd naar aanleiding van ons rapport Kredietcrisis 2008/2009. U hebt in uw reactie op dit rapport aangegeven hierover met ons overleg te willen voeren. Overleg op ambtelijk niveau staat gepland voor eind november.

We constateren dat de Comptabiliteitswet 2001 en uitleg van regelgeving over vertrouwelijkheid een aantal beperkingen stellen aan onze onderzoeksbevoegdheden bij ABN AMRO Group N.V.:

1. beperkte bevoegdheden bij verminderd aandelenbezit van de Staat;
2. onderzoeksbevoegdheden bij middellijke deelnemingen (dochter) zijn niet expliciet geregeld;
3. geen inzage in individuele dossiers bij financiële toezichthouders.

2.1 Beperkte bevoegdheden bij verminderd aandelenbezit

De Staat is met betrekking tot de door u aan ons voorgelegde casus voornemens op termijn het belang in de gecombineerde bank te verlagen. Afhankelijk van de interpretatie van het begrip 'nagenoeg' zullen daardoor op enig moment onze bevoegdheden verminderen en is door ons geen onderzoek ter plaatse meer mogelijk (art. 91 lid 1b en lid 4 Comptabiliteitswet 2001). Wij kunnen dan alleen nog in beperkte mate stukken opvragen door tussenkomst van de minister (art. 91 lid 4 Comptabiliteitswet 2001). Bij een deelname van de Staat lager dan 5% komen onze bevoegdheden uiteindelijk geheel te vervallen.

Juist in de fase van verlaging van het belang van de Staat kan het belangrijk zijn dat de Algemene Rekenkamer rechtstreeks onderzoek kan blijven doen. Wij dringen er bij u op aan om bij de aanstaande herziening van de Comptabiliteitswet 2001, of zoveel eerder als de verlaging van het staatsbelang in ABN AMRO Group zich aandient, met ons in overleg te treden over de dan toe te passen uitleg van "nagenoeg gehele" danwel een aanpassing van het vereiste van het "gehele of nagenoeg het gehele" staatsbezit van het geplaatste aandelenkapitaal.

2.2 Bevoegdheden bij onderdelen (dochter) niet expliciet geregeld

De huidige Fortis Bank Nederland en het Nederlandse gedeelte van de huidige ABN AMRO worden ondergebracht in ABN AMRO Group N.V. en worden daarmee middellijke staatsdeelnemingen. Volgens de huidige interpretatie van de Comptabiliteitswet 2001 heeft de Algemene Rekenkamer geen bevoegdheden bij middellijke deelnemingen; dit betekent dat wij geen onderzoek kunnen doen bij de dochtermaatschappijen van ABN AMRO Group N.V.

Wij zijn van mening dat de gewijzigde omstandigheden in de financiële sector en de grote belangen van de Staat³ daarin het noodzakelijk maken dat expliciet wordt vastgelegd dat de onderzoeksbevoegdheden van de Algemene Rekenkamer zich ook uitstrekken tot de dochters van ABN AMRO Group N.V. De holding is nodig om

³ In dit geval gaat het immers om € 4 miljard.

de twee huidige banken juridisch samen te voegen, maar de banken blijven feitelijk intact. Ons inziens is het nodig dat u voor deze concrete casus zodanige maatregelen treft dat onze onderzoekstaak en –bevoegdheden zich uitstrekken tot alle dochters van ABN AMRO Group N.V. Vooruitlopend op de aanstaande herziening van de Comptabiliteitswet 2001 heeft u de mogelijkheid dit vast te leggen. 4/5

2.3 *Geen recht op inzage individuele dossiers bij toezichthouders*

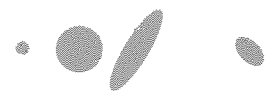
Voor onze oordeelsvorming over de genomen maatregelen in het kader van de kredietcrisis is het belangrijk dat wij toegang verkrijgen tot alle informatie die wij daartoe noodzakelijk achten. Op dit moment kan ons de toegang tot individuele dossiers van De Nederlandsche Bank (DNB)⁴ en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) worden ontzegd op grond van de interpretatie van de vertrouwelijkheids-wetgeving zoals art. 1:89 van Wet op het financiële toezicht.

Om uitspraken te kunnen doen over de kwaliteit van het door DNB en de andere toezichthouders op de financiële sector uitgevoerde toezicht is toegang tot de individuele dossiers noodzakelijk.

Wij zien geen grond deze beperking te handhaven uit oogpunt van bedrijfsvertrouwelijkheid. De Algemene Rekenkamer heeft ruimschoots ervaring met bedrijfsvertrouwelijke (privacy- en concurrentiegevoelige) en staatsgeheime informatie. De vertrouwelijkheid van gegevens is in ons onderzoek en in ons publicatiebeleid zorgvuldig gewaarborgd. In andere situaties kan de Algemene Rekenkamer wel individuele dossiers inzien, bijvoorbeeld belastingdossiers van natuurlijke personen en rechtspersonen waaronder grote ondernemingen. In de Wet marktordening gezondheidszorg (art. 67, derde lid) is expliciet geregeld dat de geheimhoudingsbepalingen van deze wet geen belemmering mogen vormen voor ons onderzoek. Dit betekent dat wij bijvoorbeeld bij de Nederlandse Zorgautoriteit individuele dossiers kunnen inzien. Het ligt in de rede de uitzonderingspositie van de financiële toezichthouders op dit punt op te heffen.

Wij verzoeken u daarom op korte termijn te regelen dat wij inzagerecht hebben in individuele dossiers bij de financiële toezichthouders en dit vervolgens ook in de vernieuwde Comptabiliteitswet 2001 expliciet vast te leggen.

⁴ Sinds enige tijd heeft de Algemene Rekenkamer de bevoegdheid om onderzoek te doen bij DNB. (wijziging art. 91 bij derde wetwijziging Comptabiliteitswet 2001, 29 aug. 2007)

3 Samenvattend

5/5

Wij constateren dat de Algemene Rekenkamer onderzoeksbevoegdheden verkrijgt bij de nieuw op te richten vennootschap ABN AMRO Group N.V. Tegelijkertijd stellen we vast dat de bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer beperkt zijn waar het gaat om:

- aandelenbezit van de Staat tussen de indicatie "gehele of nagenoeg het gehele" aandelenbezit van de Staat, en "tenminste 5%" aandelenbezit van de Staat;
- de dochterondernemingen van ABN AMRO Group N.V.;
- inzage in individuele dossiers bij toezichthouders op de financiële instellingen.

Wij brengen deze punten onder uw aandacht gelet op de bijzondere omstandigheid van de kredietcrisis en de belangen van de Staat en de daarmee gepaard gaande wijzigingen in de mandaten van rekenkamers in andere, ook Europese, landen.

Wij verzoeken u deze beperkingen op te heffen. Vooruitlopend op een meer structurele regeling en vereiste wettelijke grondslag daarvan bij de aanstaande herziening van de Comptabiliteitswet 2001, verzoeken wij u onze onderzoekstaak en -bevoegdheden voor ABN AMRO Group N.V. en haar dochters goed te regelen. Dit kan eventueel bij overeenkomst.

Algemene Rekenkamer

drs. Saskia J. Stuiveling,
president

dr. Ellen M.A. van Schoten RA,
secretaris